

**ИЗВЈЕШТАЈ О ИЗВРШЕЊУ ПРОГРАМА ПРОСЛАВЕ
600-ГОДИШЊИЦЕ ОСНИВАЊА ХЕРЦЕГ-НОВОГ
(Усвојен на заједничкој сједници сва три вијећа
Скупштине општине 30. јуна 1983. године)**

I

Имајући у виду значај јубилеја оснивања града, Скупштина општине Херцег-Нови је 28. октобра 1976. године, на свечаној сједници, донијела одлуку о организацији прославе 600-годишњице оснивања Херцег-Новог и образовала Иницијативни одбор са задатком да припреми предлог програма прославе.

Иницијативни одбор припремио је и предложио основне задатке по областима, с тим да одговарајуће комисије будућег одбора за прославу даље разраде задатке и активности по областима и одговарајућим самоуправним органима и организацијама.

Катастрофални земљотрес 15. априла 1979. године успорио је рад на припреми прославе јубилеја. Захваљујући несебичној помоћи свих наших народа и народности створени су одговарајући услови да се тешкоће проузроковане земљотресом поступно разрјешавају и приступи обнови и изградњи разореног подручја.

У таквим условима Скупштина општине, на заједничкој сједници свих вијећа одржаној 31. марта 1981. године, доноси Одлуку, односно рјешење, о именовању чланова Одбора за прославу, Извршног одбора и потребног броја комисија.

На основу задатака који су постављени пред Одбор за прославу, односно Извршни одбор и његове комисије, узимајући у обзир предлоге које је дао Иницијативни одбор за припрему програма прославе, сачињен је предлог програма прославе који је почетком новембра 1981. године стављен на јавну расправу радним људима и грађанима наше општине.

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ
600-ГОДИШЊИЦЕ ХЕРЦЕГ-НОВОГ

1. Предсједник Предсједништва СР Црне Горе за почасног предсједника Одбора за прославу
2. Радуловић Борбе, предсједник Скупштине општине Херцег-Нови за предсједника Одбора.

Ч л а н о в и:

3. Боцинов Драгољуб
4. Брајевић Слободан
5. Бакочевевић Милош
6. Бијелић др Јован
7. Вукасовић Милаан
8. Вујновић Миланвоје
9. Влаовић Марко
10. Даковић Војин
11. Драшковић Стево
12. Живковић Милорад
13. Злоковић Игњатије
14. Зорић Недељко
15. Костић Душан
16. Косић Аћим
17. Лалић Михајло
18. Мандић Глиго
19. Мариновић Владимир
20. Матковић Мирко
21. Матковић Марко
22. Мијушковић др Славко
23. Мрачевић Никола
24. Никочевевић Борбе
25. Нинковић Павле
26. Павићевић др Бранко
27. Петријевић инж. Милорад
28. Поповић Душан
29. Поробић Владимир
30. Пријић Александар
31. Прњат др Бранко
32. Радановић Ратомир
33. Раловић Велимир
34. Рашовић Даница
35. Стијепчић Петар
36. Стричевић Миланца
37. Станић Војислав
38. Томановић Лука
39. Бурић Петар
40. Фернетић Иван
41. Хуић Иван
42. Цвјетковић Мирко
43. Чуквас Веселин
44. Цумхур Зуко
45. Чепрнић Томо
46. Цуовић Никола
47. Шуљак Иван

ИЗВРШНИ ОДБОР

1. Радановић Ратомир, предсједник
2. Стерниша Анте, потпредсједник
3. Богосављевић Анкица (Становчић Драгица) секретар

Ч л а н о в и:

4. Гардашевић Петар
5. Клисура Трипо
6. Лаловић Саво
7. Митровић Стеван
8. Никочевевић Борбе
9. Одаловић Глиго
10. Пријић Александар
11. Радуловић Борбе
12. Сеферовић Лазар
13. Хинић Јован
14. Цицовић Борбе
15. Црнић-Пејовић Марија
16. Шћекић Драгољуб
17. Шуберић Божићдар.

КОМИСИЈЕ ИЗВРШНОГ ОДБОРА

1. Комисија за обраду историјске грађе и заштиту споменика културе (5 чланова)
— Радовић Велимир, предсједник
2. Комисија за дјелатности из области културе, издавачку дјелатност, штампу и пропаганду (11 чланова)
— Пријић Александар, предсједник
3. Комисија за урбанизам, хортикултуру, комуналије и уређење града (9 чланова)
— Стеришица Анте, предсједник
4. Комисија за физичку културу и спорт (12 чланова)
— Класура Трипо, предсједник
5. Комисија за дјелатности из области туризма (5 чланова)
— Стијепчић Петар, предсједник
6. Комисија за финансирање прославе (5 чланова)
— Терзић Радивоје, предсједник
7. Комисија за послове из области привреде (5 чланова)
— Влаовић Марко, предсједник
8. Комисија за активност у ванпривредним дјелатностима (5 чланова)
— Џуовић Никола, предсједник
9. Комисија за послове протокола (5 чланова)
— Пријат Јово, предсједник

Основна карактеристика програма била је да све активности буду радног карактера, водећи рачуна о њиховом квалитету, а посебно оних који имају за циљ да трајно обиљеже јубилеј нашег града. Програмом је предвиђено да, поред задатака које према плану извршава Одбор за прославу и његова радионијела, остале самоуправне структуре: мјесне заједнице, удружени рад, школе, спортска друштва, туристичка друштва и агенције и други, сачине своје сопствене планове како би се сви укључили у радно и достојанствено обиљежавање јубилеја.

Тако конципиран програм прославе наишао је на пуну подршку радних људи и грађана, свих субјеката и друштвено-политичких организација наше општине и Републичке конференције Социјалистичког савеза радног народа СР Црне Горе.

Програмом прославе, пошто је усвојен на сједници Одбора за прославу 18. децембра 1981. године, верификован је на сједници свих вијећа Скупштине општине Херцег-Нови одржаној 26. јануара 1982. године.

Јединствена оцјена, како на сједници Одбора за прославу тако и на сједници сва три вијећа Скупштине општине, била

је да су планирани задаци реални, с тим да неки од њих захтијевају дужи временски период за реализацију, али да на њиховом извршењу треба истрајати. Такви задаци су кроз програм само иницирани како би се кроз јавну расправу таквим иницијативама дала подршка, што је и остварено. Указано је на неопходност бржег доношења урбанистичког плана старог градског језгра и давања приоритета адаптације неких објеката као: Галерија „Јосип-Бепо Бенковић“, адаптација зграде бивше учитељске школе за Завичајни музеј, изградња градске библиотеке на Тргу Белашиста, адаптација градског торња — Горс, урбано рјешење Трга народног хероја Николе Бурковића, доношење детаљног урбанистичког плана шеталишта „Пет Даница“, заштиту Савинске дубраве, санација и обнова манастира Савина, цркве св. Јеролима и других цркава и споменика културе, урбано рјешење Врбањске висоравни и др.

Са задовољством можемо констатовати да се већ пришло реализацији неких задатака, из дугорочног програма, датих у програмској оријентацији прославе.

Приликом усвајања Програма прославе нијесу била обезбијеђена финансијска средства за покриће свих планираних задатака. Међутим, уз пуно ангажовање одговарајућих самоуправних институција и удруженог рада, средства су у току године притицала тако да није долазило у питање извршење планираних задатака. Поред учешћа општинских самоуправних интересних заједница и удруженог рада финансијску помоћ пружило је и Извршно вијеће Скупштине СР Црне Горе.

У току извршења планираних задатака водило се рачуна о економичности пословања. Смањењу трошкова знатно су допринијели ентузијастички из спортских, културно-умјетничких и туристичких друштава као и бројни грађани активисти, који су на извршавању појединих задатака радили волонтерски, на чему им Одбор за прославу захваљује.

Принципи договарања и одговорности у раду били су у пуној мјери заступљени и на тај начин створени услови да се сви задаци квалитетно и на одговарајућем стручном нивоу изврше.

Информисању јавности посвећена је пуна пажња. Средства информисања у свим нашим републикама и покрајинама дала су нашем јубилеју велики публицитет. Само у току 1982. године објављен је знатан број написа у дневним листовима и часописима. Поред средстава јавног информисања у току рада дато је више информација на сједницама Одбора за прославу, уз учешће представника мјесних заједница и удруженог рада, на заједничким сједницама Општинске конференције СК, ССРН и Општинског вијећа синдиката, као и на сједницама свих вијећа Скупштине општине Херцег-Нови. На свим овим скуповима

дата је пуна подршка раду Извршног одбора односно Одбору за прославу. Радио Херцег-Нови у својим редовним емисијама информисао је грађане о свим активностима у вези јубилеја и на тај начин дао знатан допринос за усијепно извршење програма прославе.

Програм прославе у току јубиларне године био је стално отворен. На тај начин је, поред планираних и усвојених задатака, програм стално обогаћиван новим садржајима управо захваљујући предлозима појединих институција и грађана не само из Херцег-Новог него и из других градова. Сви предлози, наравно, нијесу могли бити реализовани, јер би њихово извршење захтијевало велика финансијска средства, али нијесу ни одбачени него задржани у евиденцији. Они ће се поступно реализовати касније, у складу са могућностима, преко одговарајућих самоуправних органа општине, мјесних заједница, организација удруженог рада и самоуправних интересних заједница, укључивањем у активности радне људе и грађане наше општине.

II

АКТИВНОСТИ ИЗ ОБРАДЕ ИСТОРИЈСКЕ ГРАБЕ И СПОМЕН ОБИЉЕЖЈА

У програму обиљежавања 600-годишњице оснивања града посебно мјесто заузима обрада историјске грабе о његовом настанку и развоју. Програмом је предвиђено и стављено у задатак да сваки историјски догађај као и личност која је утицала на те историјске догађаје треба да нађе своје право мјесто у обради историјске грабе.

Захваљујући упорном раду стручних радника Архива Херцег-Новог и Завичајног музеја, као и њихових сарадника, прикупљена је и сређена драгоцен историјска граба.

Знатан број наших познатих научних радника: историчара, умјетника и других сарадника, својим радовима штампаним у до сада изишлим бројевима часописа „Бока“ — Зборник радова из науке, културе и умјетности, дао је низ научних радова и прилога. Посљедњи број, штампан у јубиларној години, посвећен је јубилеју града.

У организацији општинских одбора Савеза удружења бораца народноослободилачког рата Херцег-Нови, Котор, Тиват и Будва, одржан је новембра 1981. године у Игалу импозантан научни скуп о развоју револуционарног радничког покрета у овим крајевима. На скупу је представљено преко 80 научних радова док је у расправи узело учешћа преко 110 присутних.

Самоуправни фонд за његовање револуционарних традиција НОР-а, поменути одбори и Историјски институт из Титограда објавили су Зборник радова са овог научног скупа.

Имајући у виду наведене активности (научни радови у Зборнику „Бока“ и Научни скуп) одустало се од планираног одржавања научног скупа из области историје Херцег-Новог, јер се дошло до закључка да до сада изишли радови, уз извјесне допуне са сабраном расположивом грађом, омогућавају рад на изради историјске монографије Херцег-Новог.

За издавање монографије града донијета је одлука и припремљен прелог за чланове Издавачког савјета и редакције. Договорено је да посилац посла буде Архив Херцег-Новог. Рад на њеној изради трајаће двије до три године. Буџетом Скупштине општине у 1983. години обезбијеђена су средства у износу од 500.000 динара што је довољно за почетне радове.

Штампан је програм, односно програмска оријентација прославе, у којем су назначени сви задаци и опредјељења за неке акције које су ван домена одбора. У првом дјелу друг Велимир Радовић, професор историје и члан Одбора за прославу, дао је веома квалитетан приказ историјског развоја града. То је, иначе, први пут да на једном мјесту имамо тако сажет и квалитетно обрађен пресјек историјских збивања и развоја нашег града.

Програмом прославе било је предвиђено да се на Радничком универзитету одржи низ предавања о историјском развоју града. У току рада договорено је да се ова предавања одрже преко Радио-Херцег-Новог. Тако је друг Велимир Радовић одржао серију предавања. На тај начин омогућено је свим становницима наше општине, па и шире, да дођу до знања о историји свога града. Предавања су рађена на основу досадашње научне литературе о историји Херцег-Новог. Имала су хронолошки континуитет и веома су лијепо примљена.

Друг Петар Јаничић у „Нашем листу“, којег издаје „Бока-комери“ Херцег-Нови, писао је у неколико наставака о прошлости Херцег-Новог и његовом развоју. На популаран начин обухватио је низ области и на тај начин дао велики допринос на упознавању прошлости града и његовој садашњости.

Од задарског Архива преузета је мапа Херцег-Новог из средњег вијека. Она је конзервирана и сада се чува у Архиву Херцег-Новог.

Оснивачу нашег града Твртку I Котроманићу подигнуто је спомен обиљежје. Оно је постављено на улазу у Стари град на градском торњу — Тори, испод свода са лијеве стране.

Спомен обиљежје у виду барелефа је поклон академског вајара Афрана Хозића из Сарајева, револуционара и умјетни-

ка, носиоца бројних друштвених признања и великог пријатеља нашег града.

Документација о спомен обиљежју налази се у Републичком заводу за заштиту споменика културе и у архиви овог одбора која ће се предати Архиву Херцег-Новог.

Барелеф представља визију Твртка I који сједи на каменој столици израђеној у облику стећка и на тај начин спаја се архаично са савременом обрадом скулптуре. На барелефу су два натписа, један писан босанчицом а други данашњим писмом.

Текст урезан босанчицом у преводу гласи:

„...и тогдa призвах на помоћ господa бога и светогa и великогa архиваконa Стефанa, јакoже бo и више рекох, и в имe јeгo сaздах град на речeном мјeстјe, и нарeкох имe јeмy Свети Стефан. И тузи бјeше рекaло краљeвствo ми поставити слaницу, и дa бyдeт трг соли продаванијa...“

Данашњим писмом је текст који чини цјелину са релефним обиљежјем, а који гласи:

„Тврткo I, краљ Србљем и Босни и Поморју и западним странама, удари темеље овом граду мјесеца маја године 1382. Даде му име Св. Стефан али се оно не одржа. Данашњи назив — Херцег-Нови — оста граду по Херцегу Стјепану Вукчићу-Косачи, који је у њему имао свој двор, гдје је и умро године 1466.“

Спомен обиљежје откривено је на дан 38-годишњице ослобођења Херцег-Новог, 28. октобра 1982. године. Овој пригодној свечаности присуствовали су представници свих општинских друштвено-политичких организација, Скупштине општине, организација удруженог рада, представници градова-пријатеља, бројни гости и знатан број грађана Херцег-Новог.

Уз пригодан говор Спомен обиљежје открио је друг Борбе Радуловић, председник Одбора за прославу.

Спомен обиљежје предато је на чување и одржавање Мјесној заједници Херцег-Нови.

Програмом предвиђено обиљежавање мјеста гдје су први пут настале институције од посебног друштвеног значаја за град Херцег-Нови као: школа, амбуланта, пошта, електрична централа и др. није извршено. То остаје као задатак одговарајућим мјесним заједницама и рaзним организацијама. Организација СУБНОР-а, која је образовала посебан Самоуправни фонд за његовање револуционарних традиција НОР-а, предузела је одговарајуће активности. Архив Херцег-Новогa располаже са одговарајућим подацима.

Поред наведеног, остаје као задатак стављање одговарајућих спомен обиљежја на територији општине Херцег-Нови под патронат мјесних заједница, организација удруженог рада, школа и других институција, како би се исти трајно његовали и очували.

III

АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ, ИЗДАВАЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ, ШТАМПЕ И ПРОПАГАНДЕ

Програмом предвиђени задаци из ових области углавном су у цјелини извршени. Неке активности из области културе, а које имају дугорочнији карактер, односно за чије је остварење потребно дужи времена, почеле су се реализовати у јубиларној години.

Поред планираних задатака у току године јубилеја Одбор за прославу примио је низ предлога од којих је неколико прихваћено и реализовано.

Сваком задатку, у току његове реализације, посвећена је пуна пажња и ангажовани одговарајући стручни људи тако да можемо констатовати да су извршени на одговарајућем нивоу.

Поводом јубилеја снимљен је документарни филм о Херцег-Новом. Филму је дат наслов „Град сунца и поноса“ што није случајно. Филм је у боји и траје 30 минута. Режирао га је познати филмски редитељ Миомир Стаменковић из Београда. Сценарио је написао наш суграђанин, млади драматург Стеван Копривица уз учешће Ратка Буровића, професора Факултета драмских умјетности из Београда. Сниматељ је Стево Лепетић уз асистенцију младог сниматеља Бориса Вукасовића, а консултант је био Ратомир Радановић. Снимање филма извршено је у организацији познате филмске радне заједнице „Центар филм“ из Београда.

Премијера филма одржана је 28. октобра 1982. године послје свечане сједнице Скупштине општине, извршних органа Друштвено-политичких организација општине и Одбора за прославу уз присуство бројних гостију.

С обзиром да је филм одговорио својој намјени и да је задовољно критерије филмске естетике, може се рећи да је филм потпуно успио.

Имајући у виду значај јубилеја, не само за наш град већ и за нашу друштвено-политичку заједницу као цјелину, издата је јубиларна поштанска марка „600 година Херцег-Новог“ чија је номинална вриједност 4 динара. Аутор ликовног рјешења

марке је познати умјетник, академски сликар Андреја Миленковић из Београда. Истовремено је издат и „коверат првог дана“.

Марка и коверат имају филателистичку приједност и као такви ушли су у каталоге поштанских марака, па се и на овај начин афирмише наш град и његов јубилеј.

На 38-годишњицу ослобођења града, 28. октобра 1982. године марка је стављена у промет уз пригодну свечаност у просторијама Поште Херцег-Нови.

У складу са програмираним залазима одржана је изложба ликовних стваралаца из Херцег-Новог и умјетника из градова-пријатеља. Том приликом награђени су умјетници Божидар Јакац из Новог Места и Есад Муфтић из Сарајева.

На Дан Југословенске народне армије 22. децембра 1982. године у просторијама Дома ЈНА Херцег-Нови постављена је и отворена изложба „ТИТОВИ БОРАВЦИ У ХЕРЦЕГ-НОВОМ“.

Отварању изложбе присуствовао је велики број грађана из Херцег-Новог као и гостију који у њему бораве. Изложбу је отворио секретар Општинског комитета Савеза комуниста Црне Горе — Херцег-Нови друг Секуле Митровић.

У току припрема ове изложбе прикупљено је преко 200 фотоса о Титовим боравцима у нашем граду што представља значајну фото-документацију трајног карактера. Друг Тито, за којег можемо рећи да је био наш сутраћанин, међу нама се затекао на дан катастрофалног земљотреса и истог дана обишао пострадао подручје.

За вријеме својих боравака у Херцег-Новом друг Тито је примао знатан број шефова држава и више политичара као и врхунских умјетника из разних земаља свијета. Више пута у Херцег-Новом су, под предсједништвом друга Тита, одржаване сједнице највиших органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Друг Тито је из Зеленике 1953. године први пут заплвио „Галебом“ на пут мира.

Изложба је била отворена до 9. јануара 1983. године, након чега су сви изложени и прикупљени фотоси предати на чување и употребу Архиву Херцег-Новог.

Као најзначајнија културна манифестација поводом јубилеја града јесте СВЕЧАНА ПРИРЕДБА — КОНЦЕРТ, одржана 17. септембра 1982. године на љетној позорници у Херцег-Новом. Свечана приредба са називом „НОВИ ГРАДЕ СЈЕЛИШ НА КРАЈ МОРА“ изведена је на основу идејног предлога Лазара Сеферића, драматуршке обраде Рајка Церовића, а у режији Славка Ковачевића. То је поетско-музичка и сценско-кореографска импресија о Херцег-Новом, која симболично нацртава протисање различито обиљежених временских епоха, од Тврткове повеље

из 1382. године до данашњих дана, исказаних у једном даху ријечи, музике и покрета...

У извођењу свечане приредбе учествовали су: Симфонијски оркестар РТВ Титоград, Мјешовити хор „Станко Драгојевић“ — Титоград, глумци Петар Банићевић и Миша Јанкетић, балетски пар Соња Вукићевић — Раде Вучић, вокални солисти Олга Милошевић и Дубравка Зубовић, инструментални солиста Трипо Симонути, Херцеговски клавирски трио, ансамбл „Бокељи“, „Бокељска морнарица“ Котор, КУД „Слога“ Беновићи, Градска музика и мажоретке.

Организација одржавања свечане приредбе повјерена је Радио-телевизији Титоград, а вршен је пренос за читаво југословенско подручје у трајању од 65 минута.

Ова приредба није остала у локалним оквирима. Због свог општејугословенског значаја и умјетничког нивоа била је лијепо примљена и оцијењена као веома успјешна.

Традиционални „Празник мимозе“ у јубиларној 1982. години одвијао се у знаку јубилеја града, како кроз манифестације које су се одржавале у Херцег-Новом, тако и на гостовањима у другим градовима.

Посебно је у јавности запажен СВЕЧАНИ КОНЦЕРТ којег је наш ансамбл „Бокељи“, у организацији Туристичког савеза Београда и Туристичког савеза Боке Которске, припремио у свечаној дворани Скупштине града Београда 11. фебруара 1982. године. Концерту је присуствовало преко 400 посјетилаца међу којима су били истакнути културни и друштвено-политички радници Београда и бројни пријатељи нашег града. Присуствовао му је и предсједник Савезног извршног вијећа дрugi Веселин Бурановић.

У организацији Туристичког савеза Боке Которске и Самоправне интересне зајемнице за туризам Херцег-Нови на Летној позорници је одржано низ значајних културно-умјетничких приредби. Неке од њих биле су посвећене јубилеју града. Посебно су запажени солистички концерти виолинисте Јована Кулуншије, познатог умјетника из Београда и Леонила Когана заслужног мајстора Совјетског Савеза. Ови концерти су одржани у латинарију Завичајног музеја (кућа Комненовића) у Херцег-Новом.

Поводом 600-годишњице оснивања и 38-годишњице ослобођења града од фашистичких завојсвача 27. октобра 1982. године, на Тргу народног хероја Николе Бурковића у Херцег-Новом одржан је пригодан програм. Учествовала су културно-умјетничка друштва из наше општине, Градска музика и музика из Беновића. Посебно је запажено учешће одреда „Бокељске морнарице“ из Котора у традиционалним униформама. Одред је, према традицији, уз пратњу Градске музике поздравно зграду Скупштине општине, а затим у парадном строју дошао на

трг гдје је предсједник Скупштине општине друг Никола Цуовић извршио смотру и поздравно одред.

Овој манифестацији присуствовао је велики број грађана и гостију који су из разних крајева земље боравили у нашем граду.

Из домена издавачке дјелатности штампан је пригодан плакат прославе 600-годишњице оснивања града. За узорак је, на предлог радника из Архива Херцег-Новог, узето писмо Твртка I Дубровачкој Републици од 2. децембра 1382. године, чији се оригинал чува у Архиву града Дубровника. Овај плакат коришћен је за све манифестације које су се по програму прославе одржавале у јубиларној години.

Штампано је репринт издање књига „БОКА — антропогеографска студија“ од Сава Наклећеновића и „Херцег-Нови, историјске билеешке“ од Тома К. Поповића, у тиражу од по 1.500 примјерака.

Многи наши грађани, па и други изван Херцег-Новог, желили су да добу у посјед наведених књига. На овај начин су изразили поштовање и захвалност ауторима који су ова дјела створили и почетком овог вијека упознали свијет о историји нашег града.

У издању Самоуправне заједнице за туризам Херцег-Нови издата је (у 5.000 примјерака) Фото-монографија Херцег-Новог. Она за наш град представља веома значајан подухват. По опремљености, квалитету и обради тематске грађе сврстава се у ред изузетних остварења у овој области.

Свечана промоција ове фото-монографије извршена је у просторијама Хотела „Плажа“ Херцег-Нови, уз пригодан културно-умјетнички програм.

У част јубилеја града, као ванредан задатак, штампан је годишњи календар за 1983. годину. Концепција календара усвојена је договорно са представницима удруженог рада, а на њему су приказани споменици културе и мотиви Херцег-Новог. Календар је штампала НИО „Побједа“ из Титограда у 3.000 примјерака.

Поред планираних задатака из области културе, штампе и пропаганде, који су били обимни, извршен је низ ванредних задатака од великог значаја за наш град који су својом садржином знатно обогатили обиљежавање јубилеја.

Изузетно значајан допринос прослави јубилеја града дала је другарица Милена Шотра, сликар, већ дуго година наша суграђанка, одлуком да нашем граду поклони својих четрдесет умјетничких слика. То су путописи-слике из осамнаест земаља свијета. Овај гест другарице Милене топло је поздрављен од грађана Херцег-Новог и њених бројних пријатеља.

Припремљена је и одржана изложба поклоњених слика и штампан пригодан каталог у који су ушле све поклоњене слике. Изложба је отворена у конгресној сали Хотела „Плажа“ 22. децембра 1982. године, а отворио је, уз пригодан говор, народни херој Мирко Матковић, члан Одбора за прославу.

Том приликом је на свечан начин извршено потписивање уговора и обављена примопредаја слика чији власник сала постаје општина Херцег-Нови.

Поводом издавања јубиларне поштанске марке, у организацији Одбора за прославу, РО „Југомарка“ из Београда и Филателистичког клуба из Херцег-Новог, припремљена је и одржана изложба дизајна поштанских марака аутора Андреја Миленковића.

Изложба је постављена у Дому Југословенске народне армије Херцег-Нови и била отворена од 23. октобра до 6. новембра 1982. године. Андреја Миленковић је до сада израдио преко 470 поштанских марака и добио низ домаћих и међународних признања, међу којима 1968. године међународну награду „Најљепша марка на свету“. Ова изложба није била предвиђена програмом већ је накнадно укључена кроз сарадњу нашег града са предузећем ПТТ саобраћаја Београд, у којем су непосредно пред други свјетски рат и почетком рата до 1941. године радили и дјеловали наши суграђани — револуционари Јосип-Бепо Бенковић и Михаило Грбић.

У организацији Туристичког савеза припремљена је и одржана изложба акварела на тему Херцег-Нови. Аутор слика је инж. Миливоје Југин, стари пријатељ нашег града, чији је чести гост. Изложба је у августу постављена на Љетној позорници а затим пренијета у просторије Хотела „Плажа“. Била је то честитка друга Југина нашем граду поводом јубилеја.

На иницијативу Клуба читалаца и истоименог издавачког предузећа „Веселин Маслеша“ из Сарајева, у Херцег-Новом је отворен Клуб читалаца „Веселин Маслеша“. И на овај начин се даље проширује, иначе успјешна сарадња између два пријатељска града.

Телевизија Сарајево, поводом јубилеја нашег града, снимала је у оквиру серије „Холољубље“ путописну репортажу о Херцег-Новом. Аутор је познати умјетник, наш суграђанин Зүко Цумхур, а режија Мирзе Идризовића. За југословенско подручје ова репортажа емивотована је 15. маја 1983. године.

Телевизија Приштина је снимала филмску репортажу у трајању од 40 минута посвећену јубилеју Херцег-Новог. Ову репортажу Телевизија Приштина емитовала је у току јубиларне године.

Почетком августа 1982. године у љетном кину на Карачи одржана је југословенска премијера играног филма „Мирис

дуња“ којој су присуствовали режисер филма Мирза Идризовић и носилац главне мушке улоге Мустафа Надаровић.

Снимљене репортаже и њихово приказивање на југословенској телевизији, као и премијера поменутог филма допринијеле су ширем упознавању нашег града и његовог јубилеја.

У организацији Туристичког савеза Бокe Которске и Самоуправне интересне заједнице за културу Херцег-Нови и Одбора за прославу 30. и 31. јануара 1983. године у просторијама Хотела „Плажа“ изведен је драмски колаж „Ноћ херцег Стјепана“, аутора Владимира Куљаче, према мотивима из романа Славка Мићановића, а у извођењу Љубе Талћа, познатог умјетника, глумца из Београда.

Поред наведених културних манифестација које су се изводиле у оквиру програма прославе, а гдје се Одбор за прославу односно његов Извршни одбор појављивао као организатор било је и низ културних манифестација. У школама су рађени писмени састави на тему из историје Херцег-Новог, а културно-умјетнички програми су били у знаку јубилеја града.

Мјесне заједнице су се ангажовале на обиљежавању јубилеја у границама својих могућности. Тако су мјесне заједнице Бенковићи и Баошић испоиле пуну ангажованост на организовању и остварењу програма „Празник мимозе 1982“. Мјесна заједница Тонла одржала је свечану академију уз пригодан културно-умјетнички програм, а у просторијама Центра за научне скупове припремила и поставила изложбу ручних радова која је потпуно успјела. Мјесна заједница Херцег-Нови, као централно језгро града, дала је свој допринос на уређењу и декорисању града током јубиларне године. Посебно се ангажовала на одржавању пригодног културно-умјетничког програма који је одржан 27. октобра у част 600-годишњице града и 38-годишњице ослобођења од фашистичког окупатора.

IV

АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ И СПОРТА

Програмом прославе предвиђен је велики број спортских сусрета и такмичења из разних спортова. Овим активностима посвећена је пуна пажња. У њима је учествовао велики број младих спортиста — чланова преко педесет спортских друштава из тридесет пет градова широм наше земље. Поред тога, у два такмичења учествовали су спортисти Народне Републике Кине и Сједињених Америчких Држава.

Спортеке активности одвијале су се у организацији Извршног одбора Одбора за прославу, односно његове комисије за

активности из физичке културе и спорта, Савеза организација за физичку и техничку културу Херцег-Нови, уз пуну подршку и сарадњу истоимених организација Котора, Дубровника и Требиња, као и Једриличарског савеза Југославије и Црне Горе.

Истичемо два међународна сусрета спортиста из наше земље са спортистима из УСА и Кине. Сусрет омладинских репрезентација Југославије и УСА у кошарци одржан је на кошаркашком игралишту Карача. Утакмица ватерполо репрезентација Црне Горе и Кине одиграна је у Херцег-Новом. Оба сусрета су била изванредно посјећена и топло поздрављена.

Спортовима на води у Херцег-Новом се посвећује пуну пажњу. Јубилеј града била је прилика да се окупи знатан број екипа што много значи у популаризацији и омасовању овог спорта не само у нашем граду него и шире.

У пливању су одржана сљедећа такмичења: републичко првенство Црне Горе у категорији млађих пионира и пионирки уз учешће такмичара из клубова Будве, Котора, Беновића и Херцег-Новог; републичко првенство Црне Горе у категорији млађих омладинаца уз учешће такмичара клубова „Котор“ из Котора, „Будва“ из Будве, „Ривијера“ из Беновића и „Јадран“ из Херцег-Новог; пливачки маратон на релацији Њивице — Херцег-Нови; првенство у пливању у оквиру Малих олимпијских игара за ученике основних школа јужне регије Црне Горе уз учешће такмичара репрезентација општина Улцињ, Бар, Будва, Котор и Херцег-Нови.

Ватерполо је омиљени спорт у нашем граду. Спортски клуб „Јадран“ окупа велики број младих — од пионира до врхунских спортиста. У јубиларној години, управо посвећено њој, одржано је првенство клубова општине Херцег-Нови у категоријама пионира, кадета и омладинаца. У организацији ЛВК „Јадран“ Херцег-Нови одржан је ватерполо турнир „Херцег-Нови 1982.“ На овом турниру учествовале су екипе ватерполо клубова: „Партизан“ из Београда, „Југ“ из Дубровника, „Котор“ из Котора и домаћини турнира „Јадран“ из Херцег-Новог. Резултат освојених места је: „Јадран“ „Југ“ „Партизан“ „Котор“.

Једриличарско друштво „Југоле Гракалић“ било је домаћин првенства Југославије у једрењу класе „ласер“. Оно првенство одржано је у заливу Херцег-Новог уз учешће двадесет клубова из Југославије. Одржана је меморијална једриличарска регата „Југоле Гракалић“, у свим класама, чланова друштва „Ј. Гракалић“ из Херцег-Новог. Веома успјела једриличарска регата „Мимоза 82“, у свим класама, организована је у Херцег-Новом и Баоштићу.

Одржано је меморијално такмичење „Слободан Стијепчић“ у подводним активностима, брзинском пливању са пера-

јима и оријентационом рођењу, уз учешће одговарајућих друштава из Црне Горе.

За чланство спортских друштава „Јово Дабовић“ из Баошића и „Југоле Гракалић“ из Херцег-Новог организовано је и одржано такмичење — првенство друштава у удичарењу.

У знак јубилеја града одржан је фудбалски сусрет између фудбалске репрезентације Херцег-Новог и Фудбалског клуба „Партизан“ из Београда. Одржан је и фудбалски турнир „Мимоза 82“ — Игало. Домаћин је био ФК „Игало“.

У организацији Тенис клуба „Херцег-Нови“ одржано је отворено првенство Херцег-Новог у тенису уз учешће такмичара из Београда, Титогграда, Дубровника, Цетиња, Будве, Петровца и Херцег-Новог. За категорије пионира и пионирки, омладинаца и омладинки и чланова Тенис клуба „Херцег-Нови“ одржан је турнир у тенису „Мимоза 82“.

Одржано је, у организацији Столотениског клуба „Топла“, отворено првенство Херцег-Новог под називом „Пионирски куп Херцег-Новог“. На овом такмичењу учествовала су 24 такмичара и такмичарке.

Цудо клуб из Херцег-Новог организовао је републичко јуниорско цудо првенство Црне Горе. Ово првенство је одржано у Зеленици уз учешће 13 клубова са територије Црне Горе. Мала нема дугу традицију овај спорт налази на знатан број присталица. Одржавањем овог турнира тај ће се број знатно повећати.

Поред организације сусрета кошаркашких омладинских репрезентација Југославије и УСА, Кошаркашки клуб „Приморје“ био је организатор сусрета — такмичења екипа школа из општине Херцег-Нови. У част јубилеја организовани су сусрети са екипама „Слога“ Скопље и „Ловћен“ Цетиње.

Шах је у Херцег-Новом веома омиљен. У овом граду је у протеклом периоду одржан низ сусрета на високом шаховском нивоу. У организацији Шаховског клуба Херцег-Нови одржан је „Шаховски викенд турнир“ уз учешће 60 такмичара из више градова Југославије, а такође и брзопотезни шаховски турнир у организацији Дома ЈНА.

У организацији и просторијама Дома ЈНА у Херцег-Новом је одржано отворено првенство Херцег-Новог у габању из ваздушне пушке.

Свим врстама спорта, а у границама могућности, посвећује се пуна пажња, са тежњом да се обухвати што већи број младих. Тако су организоване и СПОРТСКЕ ИГРЕ у дисциплинама народног спорта (трчање, бацање камена с рамена, скакање), малом фудбалу и габању из ваздушне пушке. На овим играма учествовали су омладинци — чланови Савеза социјалистичке омладине из Луштице, Пријевора, Мојдежа, Мокрина и Херцег-Новог.

Планинарско друштво „Субра“ у јубиларној години свога града развило је веома значајне активности. Чланови овог друштва, уз учешће гостију чланова планинарских друштава „Јавор“ и „Железничар“ из Београда, засадили су на падинама Орјена 500 младих борових стабала. На падинама Орјена организован је „Орјенски смук“ уз учешће такмичара из Дубровника, Требиња и Никшића. Организовано је и спелеолошко истраживање Орјена које су вршили чланови Планинарског друштва „Мосор“ из Сплита. Организован је и одржан поход планинара на врх Субре уз учешће чланова планинарских друштава „Комови“ из Титограда, „Победа“ из Београда, „Љуботен“ из Тетова, „Камењак“ из Ријеке, „Илирска Бистрица“ из истоименог града, „Прењ“ из Мостара, „Вршачка Кула“ из Вршца и „Субра“ као домаћини.

Једна од најзначајнијих акција коју је ПД „Субра“ обавило у част јубилеја града јесте трасирање „Трансверзале слободе“ која преко Орјена повезује сва историјска мјеста из даље прошлости и народноослободилачке борбе.

Поводом Дана младости 25. маја 1982. године Општинска конференција Савеза социјалистичке омладине, у складу са планом Савезне конференције Савеза социјалистичке омладине Југославије, организовала је одлазак 250 омладинаца и омладинки на Смотру младости у Београд, што за нашу омладину и наш град значи посебно признање.

Спортске активности одвијале су се у току читаве јубиларне године и знатно допринијеле обиљжавању прославе јубилеја Херцег-Новог.

Учешће великог броја спортиста из разних крајева наше земље и њихово међусобно дружење заједно са омладином наше општине представља значајан допринос бољем упознавању и даљем развијању заједништва. Организовање ових бројних сусрета је истовремено и одраз тежњи и стремљења народа овог краја ка даљем развоју југословенског јединства и заједништва, даљем развоју и јачању братства и јединства свих народа и народности наше земље.

Наведене активности из разних спортова могле су се организовати и одржати само захваљујући великом ентузијазму и самопријегорном раду свих спортских радника, чланова спортских друштава, омладине и других, који су у току обављања ових такмичења и акција имали пуну подршку радних људи и грађана општине Херцег-Нови.

Задаци предвиђени Програмом прославе су скоро у цјелини извршени. Неки који нијесу обављени наглашени су у извјештају те смо увјерени да ће се исти у наредном периоду успјешно довршити. Поред редовних било је и низ додатних задатака који су проистекли жељом и вољом пријатеља нашега

града, па смо их уз њихову свестрану помоћ успјешно и са задовољством обавили. Такви задаци су у извјештају посебно приказани.

Свим програмираним задацима и њиховој реализацији дата је пуна подршка од стране друштвено-политичких организација општине Херцег-Нови као и Социјалистичке Републике Црне Горе.

Може се закључити да су радни људи и грађани наше општине, Одбор за прославу 600-годишњице оснивања Херцег-Новог и његов Извршни одбор са комисијама, уз пуно ангажовање организација удруженог рада, самоуправних интересних и мјесних заједница, Скупштине општине Херцег-Нови, бројним активностима и манифестацијама током 1982. године, достојно обиљежили јубилеј оснивања града Херцег-Новог.

Свима онима, било појединцима или колективима, који у овом извјештају нијесу поменути а учествовали су и дали свој допринос у прослави јубилеја града, а таквих има доста, како у нашој општини тако и у разним мјестима наше републике и шире заједнице, Одбор за прославу изражава своју захвалност.

Прослава јубилеја 600-годишњице оснивања града Херцег-Новог посвећена је не само обиљежавању славне прошлости града већ и његовој револуционарној и слободарској традицији и привржености тековинама народнослободилачке борбе и свестраном развоју и успону у самоуправној социјалистичкој заједници.

Увјерени смо да ће садашња генерација и генерације које долазе будно чувати наше тековине, подизати их на виши ниво и остваривати даљи прогрес и развој самоуправног социјалистичког друштва.

Јуни 1982. године

*Извршни одбор Одбора за прославу
600 година оснивања Херцег-Новог*